Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016

31 311 Zelfstandig ondernemerschap

Nr. 166 BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 maart 2016

Op 4 december jl. heb ik uw kamer geïnformeerd over onjuistheden en onvolledigheden in de herbeoordeling door banken van rentederivaten in het MKB, alsmede over de hoofdlijnen van de door de AFM beoogde aanpak en maatregelen (Kamerstuk 31 311, nr. 163). De voorzitter van de AFM heeft mij op 29 februari jl. geïnformeerd over de nadere inrichting van het vervolgproces en mij geadviseerd om drie onafhankelijke deskundigen aan te stellen[1]. Met deze brief informeer ik uw Kamer over de inrichting van het vervolgproces en de wijze waarop ik gevolg geef aan dit advies.

Uniform herstelkader

De AFM heeft geconstateerd dat banken in het verleden in veel gevallen de wettelijke eisen bij de advisering over derivaten aan niet-professionele partijen onvoldoende hebben nageleefd. De AFM heeft onder meer dossiers gezien waarin de klant niet is geïnformeerd over (de werking van) het product en de voor- en nadelen van het derivaat in zijn specifieke situatie. Het gevolg is dat veel klanten een niet passend derivaat hebben en daar schade van kunnen ondervinden, nu of mogelijk in de toekomst. Om deze reden zijn banken in 2014 gestart met het herbeoordelen van rentederivatencontracten. Helaas zijn er door de toezichthouder onjuistheden en onvolledigheden aangetroffen in deze herbeoordelingen, waarover ik uw Kamer op 4 december jl. heb geïnformeerd. Om te voorkomen dat klanten oplossingen mislopen door onjuiste herbeoordelingen door banken acht ik het, in lijn met het advies van de AFM, noodzakelijk dat alle dossiers opnieuw worden getoetst aan een «uniform herstelkader». Dit uniforme herstelkader – voor zowel beoordelingen als oplossingen – zal voorschrijven hoe de herbeoordelingen moeten worden uitgevoerd en welke herstelacties banken in specifieke situaties moeten uitvoeren om opgelopen schade te compenseren en toekomstige schade te voorkomen. Het uniforme herstelkader zal de interpretatieruimte van

[1] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

kst-31311-166
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2016

banken bij het herbeoordelen en waar nodig compenseren van MKB-ondernemingen minimaliseren. ABN AMRO, Rabobank, ING, SNS en Van Lanschot hebben zich gecommitteerd aan een traject waarin een uniform herstelkader wordt overeengekomen. Ook zijn deze banken akkoord met de inzet van externe beoordelaars voor het toepassen van dit herstelkader.

Onafhankelijke deskundigen

Ik acht het niet passend dat de AFM het uniforme herstelkader vaststelt. Het herstelkader zal in specifieke situaties compensatie voorschrijven. Het past niet bij de rol van de toezichthouder om hiermee partij te worden in civielrechtelijke aangelegenheden. Ik zal daarom gevolg geven aan het advies van de AFM door onafhankelijke deskundigen aan te stellen om dit herstelkader met de banken overeen te komen. De onafhankelijke deskundigen zullen daarbij vertegenwoordigers van het MKB betrekken. Ik heb de heren Schimmelpenninck en Knüppe (deskundigen op het terrein van collectieve schadeafwikkeling) en de heer Kocken (deskundige op het terrein van rentederivaten) aangesteld om deze taak op zich te nemen. Zij zullen hierbij tevens rentederivatencontracten betrekken die reeds op 1 april 2014 waren beëindigd, de zogenaamde «oude gevallen». Ik heb er vertrouwen in dat zij zich op onafhankelijke en deskundige wijze van hun taak zullen kwijten. De onafhankelijke deskundigen zullen over de voortgang van de besprekingen met de banken en vertegenwoordigers van MKB-ondernemingen en het overeenkomen van het herstelkader rapporteren aan mij. Ik verwacht dat het uniforme herstelkader uiterlijk medio 2016 is overeengekomen. De kosten die voortvloeien uit het overeenkomen van het herstelkader worden gedragen door de banken zelf.

Externe beoordelaars

De AFM adviseert tevens dat de banken externe beoordelaars inzetten voor de juiste toepassing van het herstelkader. Gezien de ontwikkelingen in dit dossier acht ik dit ook wenselijk. De herbeoordeling van rentederivaten dient onbetwistbaar goed en zorgvuldig te worden uitgevoerd. Het belang van (mogelijk gedupeerde) MKB-ondernemingen dient te prevaleren.

Alle banken hebben reeds toegezegd dat zij externe beoordelaars zullen gaan inhuren. De externe beoordelaars zullen per bank een plan van aanpak opstellen en rapporteren over de voortgang aan de AFM. De AFM zal toezien op de onafhankelijkheid van de externe dossierbeoordelaars en akkoord geven op de geselecteerde partij.

Toezicht AFM

De AFM zal toezicht houden op de goede toepassing van het herstelkader door middel van steekproeven. Om een consistente toepassing van het herstelkader te borgen zal de AFM haar bevindingen delen met de onafhankelijke deskundigen. De onafhankelijke deskundigen beslissen over mogelijk resterende interpretatievragen en de eventuele noodzaak voor toevoegingen aan het herstelkader. De AFM zal mij informeren over de kwaliteit en voortgang van de herbeoordelingen. Ik verwacht dat de banken zelf periodiek inzicht zullen geven in hun voortgang.

Zoals aangegeven in mijn brief van 4 december jl. zou de AFM naar aanleiding van de geconstateerde tekortkomingen een intern onderzoek starten. De AFM heeft mij medegedeeld dat de Raad van Toezicht van de AFM het externe bureau Alvarez & Marsal heeft aangesteld om een

onafhankelijk onderzoek uit te voeren. Dit onderzoek is in januari van start gegaan. De AFM verwacht dat de uitkomsten van dit onderzoek beschikbaar komen in het tweede kwartaal van 2016. Ik zal uw Kamer te zijner tijd informeren over de uitkomsten van dit onderzoek.

Doorlooptijd

Ik ben met de AFM van mening dat het proces zo snel mogelijk dient te worden afgerond. Het is in ieders belang dat de herbeoordelingen goed, zorgvuldig en tijdig worden uitgevoerd. De AFM verwacht dat het traject van het toetsen van dossiers aan het herstelkader en het compenseren van klanten medio 2017 kan worden afgerond. Ik zal uw Kamer informeren over de voortgang van het overeenkomen van het herstelkader en de voortgang van de herbeoordelingen en compensaties door de banken.

Door de ontstane uitloop acht ik het wenselijk dat het reglement van het tijdelijk Kifid-loket rentederivaten wordt aangepast. Het Kifid-loket rentederivaten behandelt momenteel klachten ten aanzien van rentederivaten die op 1 april 2014 nog niet waren beëindigd en hanteert als sluitingsdatum voor klachten 31 december 2016. Ik zal de banken en de belangenbehartigers van het MKB verzoeken met elkaar in overleg te treden om het reglement aan te laten sluiten op het herstelkader en het tijdelijk loket langer open te stellen.

Tot slot

Ik ben van mening dat met bovengenoemde aanpak een ordentelijk en zorgvuldig proces is ingericht, aanvullend op de mogelijke individuele gang naar het Kifid of de rechter. Dit moet zorgen voor een onbetwistbaar goede herbeoordeling van de rentederivaten waarmee recht wordt gedaan aan de belangen van de MKB-ondernemingen.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem